

Verslag van de Third Dutch-Antillian-Suriname Clinic of Rheumatology and Emerging Infectious Diseases

Nascholing in Suriname

Een ervaring die verbindt

Van 10 tot en met 15 maart jl. vond in Paramaribo de *DASIII Clinic* plaats. Deze nascholing werd georganiseerd door Ben Hewitt, internist in het Diakonessenhuis te Paramaribo, Richard van Vugt, reumatoloog in het VUmc en ondergetekende. Er namen circa 30 Nederlandse specialisten deel aan de clinic, van wie de helft reumatologen en de helft internisten (opleiders uit de opleidingsregio van het VUmc). Ook waren er Surinaamse internisten onder de deelnemers. Het voorzitterschap werd onder meer vervuld door prof. M.H.H. Kramer, prof. S. Danner (interne geneeskunde VUmc) en prof. B.A.C. Dijkmans (reumatologie VUmc). Zowel in het Diakonessenhuis te Paramaribo als in de medische zendingsposten in de binnenlanden werden klinische voordrachten en patiëntendemonstraties gehouden. Hieronder leest u een verslag.

Suriname

Suriname is bijna vijfmaal zo groot als Nederland en heeft bijna 500.000 inwoners. 80% van Suriname bestaat uit tropisch regenwoud. Bijna de hele bevolking woont in de noordelijke provincies, waarvan circa de helft in de hoofdstad Paramaribo. De grootste bevolkingsgroepen zijn de Hindoestanen, Creolen, Marrons (bosnegers) en de Javanen. Andere groepen zijn onder meer de Indianen, Chinezen en Boeroe's (blanke boeren). De officiële voertaal is Nederlands.

Gezondheidszorg

De ziektekostenverzekering vindt plaats via het Staatsziekenfonds, via particuliere bedrijven of via een bedrijfsverzekering. De premies zijn niet voor iedereen op te brengen. Gratis zorg is beschikbaar via een on- en mindervermogenskaart (de zogeheten 'groene kaart'). De binnenlandse bevolking (voornamelijk Marrons en Indianen) ontvangt gratis primaire zorg vanuit circa vijftig posten van de Medische Zending. Het Diakonessenhuis levert de tweedelijns zorg voor deze mensen. Andere ziekenhuizen in Paramaribo zijn het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP), het St. Vincentius Ziekenhuis en het 's Lands Hospitaal. Verder is er nog één ziekenhuis in de provincie Nickerie; het Streekziekenhuis Nickerie.

DASIII Clinic

Dag 1

De dag begon met een ochtendoverdracht. Arts-assistenten vertelden welke patiënten waren opgenomen

in de nacht. Een greep uit de selectie: een 64-jarige vrouw met maagpijn en ferriprive anemie, bij wie een gastroscopie zou volgen. Een 53-jarige dialysepatiënt werd opgenomen met een pneumonie. In dit internationale gezelschap vond een levendige discussie plaats over de wijze van aanpassing van antibiotica bij nierinsufficiëntie.

Els Dams, internist in het Diakonessenhuis, gaf uitleg over het gezondheidszorgstelsel en over de invloed van de cultuur, de (on)officiële geloven en de natuurgeneeswijzen op de ziektebeleving. Wat verder werd genoemd was het schaarstemodel waarin de gezondheidszorg geleverd moet worden; er zijn veel minder internisten per hoofd van de bevolking en aanzienlijk minder financiële middelen voorhanden dan in Nederland. Er werken 16 internisten in Suriname. Als we dit zouden extrapoleren naar de Nederlandse setting, zouden er circa 48 internisten in Suriname werkzaam moeten zijn.

Roos Peereboom, internist in het VUmc, is momenteel werkzaam op

HIER EEN STREAMER HIER
EEN STREAMER HIER EEN
STREAMER HIER EEN

Deelnemers DASIII Clinic, voor het Diakonessenhuis

Bonaire. Zij gaf aan hoe de historische samenwerking tussen het VUmc en het Diakonessenhuis is ontstaan, op het niveau van internisten, AIOS, studenten en coassistenten. Wat veel deelnemers aan deze uitwisseling bijzonder noemden was het beoefenen van de interne geneeskunde in de volle breedte, en de mogelijkheid om ondanks een beperkter diagnostisch en therapeutisch arsenaal, goede zorg te leveren. Bovendien zijn patiënten met verschillende (a)typische infectieziekten, waarmee de Nederlandse arts in toenemende mate wordt geconfronteerd, in ruime mate aanwezig. Merlijn van de Berg, kinderreumatoloog in het AMC, vertelde over juveniele inflammatoire artritis. Wat in de discussie onder meer naar voren kwam was dat sarcoidose bij de Creoolse populatie in Suriname veel minder vaak voorkomt dan bij een vergelijkbare populatie in Nederland. Dit suggereert een belangrijke rol voor omgevingsfactoren in de ontwikkeling van dit ziektebeeld. Ook vonden er twee patiëntendemonstraties plaats, waaronder een patiënt met een focale segmentale glomerulosclerose en een proteïnurie. In de

discussie brak professor Yvo Smulders (Interne geneeskunde, sectie Vasculaire geneeskunde) een lans voor het toevoegen van spironolacton aan een ACE-i bij proteïnurie. ACE-i in combinatie met een angiotensinereceptorblokker zou minder effectief zijn. Emeritus-dermatoloog W. Faber had een prachtig verhaal over 'emerging' infectieziekten en de invloeden van het klimaat. Hij beschreef ziektebeelden als leishmaniasis en rickettsiosen op basis van zijn uitgebreide ervaringen met militairen die met ongenode gasten terugkwamen uit Afghanistan.

Dag 2

De ochtendsessie vond plaats samen met huisartsen en andere (para)medici uit Suriname. F. Gopie, longarts uit het AZP, vertelde over TBC, waarbij ook de diagnostische valkuilen aan bod kwamen.

Als counterpart vertelde Wiel de Lange, longarts in een sanatorium te Groningen, over TBC in een internationale context. Beangstigende cijfers van MDR-TBC en XDR-TBC werden genoemd. Het is inmiddels zover dat de XDR-TBC zelden primair wordt verworven, maar veelal door contact met een

besmette patiënt. Daardoor verloopt de uitbreiding momenteel veel sneller. Professor S. Danner vertelde over het verleden, heden en toekomst van HIV, een ziektebeeld waarbij hij vanaf het begin een belangrijke rol speelt (foto 2).

Richard van Vugt, reumatoloog in het VUmc, gaf uitleg over de differentiaaldiagnose van artritis, waarna in groepen het reumatologisch onderzoek werd geoefend. Voor de deelnemende internisten was dit zeker geen overbodige luxe. Hierna volgde een bezoek aan het TBC-sanatorium, waar onomstotelijk duidelijk werd dat we in de Nederlandse situatie in een beter geoutilleerde setting verkeren.

Marja van Eer, internist in het Diakonessenhuis, presenteerde de voorlopige resultaten van haar promotie-onderzoek naar etnische verschillen bij de Cockcroft-Gaultcreatinineklaring. Professor Yvo Smulders weidde uit over hypertensie en de rol van etniciteit. Als leermomenten heb ik meegenomen dat de oorzaak van essentiële hypertensie niet geheel onbekend is maar in hoge mate door overgewicht wordt verklaard, dat bètablokkers fungeren als renineremmers, HCT een vaatverwijder is en dat de reactie van Hindoestanen op antihypertensieve behandeling meer overeenkomt met de reactie van blanken dan van creolen. Onze Antilliaanse collega Nouaf Ajubi, internist-nefroloog op Curaçao, ging in op de rol van etniciteit bij nefropathie.

In het AZP vonden patiëntendemonstraties plaats, waarbij onder meer een jongedame van 18 jaar werd gezien die sinds haar 12^e jaar pijnlijke gewrichten met deformiteiten bleek te hebben. Er werd gedacht aan een sclerodermieachtig beeld met een dermatomyositis. Verder werden twee patiënten met rugklachten gepresenteerd, vermoedelijk ten gevolge van de ziekte van Bechterew, gevolgd door adviezen voor diagnostiek en behandeling.

Dag 3

We reisden af naar de Medische Zendingpost te Brokopondo (zie foto 3), gelegen in het dunbevolkte binnenland. De medisch zorg wordt gedragen door de circa 50 medische zendingsposten, die worden bemand door verpleegkundigen met aanvullende opleidingen. Zij leveren primaire zorg, waaronder basaal laboratoriumonderzoek, medicamenteuze behandelingen en bevallingen. Desgewenst vindt er

HIER EEN STREAMER HIER EEN
STREAMER HIER STREAMER HIER
EEN STREAMER

overleg plaats met de centrale coördinatie bij het Diakonessenhuis. Indien deze patiënten meer zorg behoeven, worden ze ingevlogen naar het vliegveld Zorg & Hoop. Vandaar gaan ze naar het Diakonessenhuis, waarmee historische banden zijn. Ook hier vonden patiëntendemonstraties plaats. In de avond gaf Cynthia Mc Leod ons op bijzondere wijze onderwijs over de geschiedenis van Suriname. Zij is schrijfster van diverse historische romans over dit onderwerp. Haar eerste boek; "Hoe duur was de suiker", zal binnenkort in Suriname worden verfilmd.

Dag 4

De Medische Zending te Brownsweg werd bezocht, waar uitleg werd gegeven over de organisatie van de gezondheidszorg in de binnenlanden en patiëntendemonstraties plaatsvonden. Deze settings zijn minder luxueus, gemeten naar Nederlandse maatstaven. Bij de vorige clinics bleek behoefte te zijn aan bepaalde hulpmiddelen. Er werden nu onder meer twee laptops geschonken door de afdelingen Interne geneeskunde en Reumatologie van het VUmc. Prof. B.A.C. Dijkmans gaf een state-of-the-art lezing over de ziekte van Bechterew. Na de eerste clinic heeft hij enkele weken in het Diakonessenhuis gewerkt. In Suriname zijn geen reumatologen werkzaam. De patiënten bij wie de internisten reumatologische expertise wensten, werden geclusterd en gezien door prof. Dijkmans. Er wordt sindsdien gepoogd deze uitwisseling van reumatologische expertise te continueren.

Dag 5.

Stephen Vreeden, internist in het AZP, gaf uitleg over de wijze waarop hij, samen met een goed functionerend netwerk van vele Zuid-Amerikaanse medici, de 'malaria burden' tot een minimum heeft weten te beperken. Tevens werd gesproken over een mogelijke 'emerging infectious disease' in Suriname; Chagas disease.

Het was een gevarieerde clinic, waarbij wetenschap en kennismaking met de organisatie van de gezondheidszorg in Paramaribo en de binnenlanden, werden afgewisseld. De deelnemende reumatologen en internisten toonden gedurende deze clinic meer verbondenheid dan verschillen. Daarnaast konden we niet om een andere verbondenheid heen: de historische band met Suriname. ■

Prof. Danner houdt voordracht bij huisartsensymposium.

Reumatologisch onderzoek door Wilfred van de Weele, reumatoloog, bij Medische Zending post Brokopondo

Bord bij vliegveld Zanderij, de afsptand naar Amsterdam is 7520 km.